

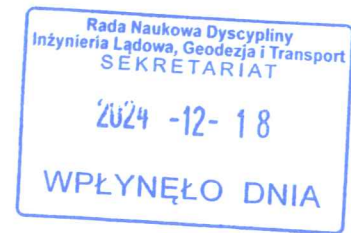
Przyjmuję pod względem formalnym

18.12.2024

Lublin, 28.11.2024 r.

Dr hab. inż. **Piotr Jaśkowski**, prof. uczelni
Politechnika Lubelska
Wydział Budownictwa i Architektury
Katedra Inżynierii Procesów Budowlanych

RECENZJA

**osiągnięć oraz aktywności naukowej dr. inż. Janusza Sobieraja
przedłożonych do oceny w postępowaniu w sprawie nadania
stopnia naukowego doktora habilitowanego**

1. Podstawa opracowania

Recenzję sporządzono na prośbę Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Inżynieria Lądowa, Geodezja i Transport Politechniki Warszawskiej Pana dr. hab. inż. Konrada Lewczuka, prof. uczelni, zawartą w piśmie z dnia 15.07.2024 (WTBD.524.HAB.108.2024), w związku z powołaniem mnie w dniu 2 lipca 2024 r. na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr. inż. Janusza Sobieraja na mocy uchwały RNDILGiT PW nr 1009/2024.

Podstawą merytoryczną sporządzenia recenzji jest – załączona do pisma Pana Przewodniczącego RNDILGiT PW – obszerna dokumentacja przygotowana przez Habilitanta, wymagana w postępowaniu habilitacyjnym, zawierająca:

1. Autoreferat do wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria lądowa, geodezja i transport. W autoreferacie zostały wskazane i omówione osiągnięcia naukowe Habilitanta, będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, tj.:
 - a. Osiągnięcie I – monografia naukowa: Sobieraj J., Wpływ polityki gospodarczej, środowiskowej i prawnej na zarządzanie procesem inwestycyjnym w budownictwie przemysłowym, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego, Radom 2019.
 - b. Osiągnięcie II – cykl powiązanych tematycznie artykułów.
2. Wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój „nauk o zarządzaniu”.
3. Monografia naukowa oraz kopie artykułów naukowych wykazanych jako osiągnięcia naukowe.
4. Inne załączniki dołączone przez Kandydata do wniosku o przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego (m.in. podręczniki, inne monografie, oświadczenia współautorów, wykaz zdobytych uprawnień, dyplomów, nagród oraz listy z rekomendacjami).

Na etapie wstępnej analizy załączonych dokumentów i opracowań należy zauważyć błąd we wskazaniu dyscypliny naukowej w wykazie osiągnięć oraz nieprecyzyjnie podaną liczbę publikacji w cyklu – we wniosku wskazano 12 artykułów, w wykazie i autoreferacie 11, przy czym dwie pozycje to referaty konferencyjne jeden opublikowany w formie artykułu w materiałach konferencyjnych, drugi prawdopodobnie jedynie wyszczególniony w programie konferencji naukowej.

Postępowanie habilitacyjne zostało wszczęte na wniosek Kandydata z dnia 12 kwietnia 2024 r. Podstawy prawne przygotowania recenzji stanowią zatem:

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz.1668 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz.1668 z późn. zm.), zawierająca przepisy przejściowe.

Zgodnie z art. 219 ustawy [1] stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Zgodnie z art. 221 ust. 8 ustawy [1] zadaniem recenzenta jest ocena czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2. Zgodnie z rekomendacjami Rady Doskonałości Naukowej powyższego przepisu wynika jednoznacznie, że sformułowanie konkluzji opinii recenzenta może być podyktowane wyłącznie oceną osiągnięć naukowych wskazanych przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jako mających stanowić znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Na przedmiotową opinię nie powinna wpływać ocena, czy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, jak i ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych, czy też popularyzujących naukę.

Analizując przedłożoną dokumentację stwierdzam, że zostały spełnione wymagania formalne stawiane kandydatom do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Habilitant przedstawił do oceny jedno osiągnięcie naukowe w postaci monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a. Jako podstawę ubiegania się o stopień naukowy wskazał również osiągnięcie w postaci cyklu artykułów powiązanych tematycznie. Ocena merytoryczna wkładu tych osiągnięć w rozwój dyscypliny naukowej inżynierial, geodezja i transport zostanie przedstawiona w dalszej części recenzji.

2. Charakterystyka działalności naukowej i zawodowej Habilitanta

Dr inż. Janusz Sobieraj tytuł zawodowy magistra inżyniera budownictwa uzyskał w roku 1979 na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej. Studia ukończył z nagrodą w postaci Złotej Odznaki im. M. Kopernika jako najlepszy student Politechniki Warszawskiej w roku akad. 1977/78 a jego praca magisterska została nagrodzona III Nagrodą Ministra Budownictwa w międzyresortowym konkursie prac dyplomowych z dyscypliny budownictwo.

Uzyskaną na studiach wiedzę z zakresu specjalności technologia i organizacja budownictwa rozwijał w ramach studiów podyplomowych o tematyce związanej z zarządzaniem w budownictwie. W 1983 roku ukończył studia podyplomowe „Organizacja i zarządzanie” (UW), w 1988 r. „Teoria kierowania i zarządzania przedsiębiorstwem” (WSNS w Warszawie) i „Ekonomika budownictwa (SGPiS w Warszawie) oraz w 2007 r. „Zarządzanie nieruchomościami” (SGH w Warszawie).

W 1979 r. podjął pracę zawodową w W.P.B.P. „KABLOBETON”. Za swoją działalność zawodową i swoje projekty racjonalizatorskie (167 wniosków) dziewięciokrotnie zdobywał tytuły i medale „Młodego Mistrza Techniki” i „Młodego Mistrza Organizacji”, tytuł „Najaktywniejszego racjonalizatora” oraz odznakę „Racjonalizator Produkcji”. W 1988 r. został zatrudniony w prywatnej firmie CPH DANEX na stanowisku Dyrektora Naczelnego. W 1989 r. założył firmę CPH RADEX Sp. z o. o. a następnie w 1999 r. KORPORACJĘ RADEX S.A. realizujące wiele inwestycji budowlanych m.in. Centrum Handlowe Warszawa Wileńska, Centrum Handlowo-Rozrywkowe ARKADIA, osiedla i zespoły mieszkaniowe SBM „Techniczna”, Fort Bema w Warszawie i in. Łącznie w okresie 48 lat pracy zawodowej w budownictwie zarządzał realizacją ponad 400 budów obiektów mieszkaniowych i przemysłowych.

Pracę zawodową jednocześnie łączył z działalnością naukową. W roku 2015 obronił na Wydziale Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej rozprawę doktorską pt. „Zarządzanie przedsięwzięciem inwestycyjnym na rynku budownictwa mieszkaniowego” i uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie naukowej nauki o zarządzaniu. Po doktoracie kontynuował swoje badania nad tworzeniem modelu zarządzania przedsięwzięciem budowlanym na rynku budownictwa przemysłowego, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju technologii przemysłowych. Wykorzystywał przy tym swoją wiedzę i doświadczenie zdobyte w trakcie realizacji wielu obiektów przemysłowych (m.in. stacja prób silników lotniczych w Zielonce, hale magazynowe, produkcyjne oraz centra dystrybucyjne Masterfoods, Coca-

Cola, Tchibo, stacje paliw BP, oczyszczalnie ścieków Czajka, Płaszów, Dębe, Ostrowiec Świętokrzyski, fabryka domów Łajski, bazy techniczne PLL LOT i in.). Tematyka jego badań dotyczyła również preferencji nabywców lokali mieszkalnych, efektywnego gospodarowania wodą w miastach oraz migracji pracowników.

Wyniki swoich badań naukowych publikował w czasopismach oraz prezentował na konferencjach i seminariach polskich i zagranicznych. Jego dorobek publikacyjny po doktoracie obejmuje autorstwo lub współautorstwo:

- 1 monografii habilitacyjnej,
- 9 pozostałych monografii naukowych,
- 7 rozdziałów w monografiach naukowych,
- 24 książek niebędących monografiami naukowymi,
- 35 artykułów w czasopismach recenzowanych, w tym 13 artykułów w czasopismach z listy JCR (3 przyjęte do druku),
- 58 artykułów nierecenzowanych,
- 5 referatów na konferencjach zagranicznych,
- 4 referatów na konferencjach międzynarodowych w Polsce,
- 3 referaty na konferencjach polskich.

Wśród czasopism, w których publikował swoje artykuły, należy wymienić szczególnie te z obszaru budownictwa, tj.: Archives of Civil Engineering, International Journal of Construction Management, Engineering Economics, Buildings, Przegląd Budowlany.

Index Hirscha jego prac wynosi według bazy:

- Web of Science – 8,
- Scopus – 9,
- Google Scholar – 11.

Liczba cytowań jego prac wynosi według bazy:

- Web of Science – 145 (89 bez autocytowań),
- Scopus – 164 (105),
- Google Scholar – 311 (204).

Są to wartości zadawalające dla kandydatów ubiegających się o stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie inżynieria lądowa, geodezja i transport.

Do wniosku habilitacyjnego zostały dołączone oświadczenia współautorów o wkładzie procentowym w przygotowanie artykułów i monografii. Trudno jednak na tej podstawie ocenić faktyczny wkład naukowy i merytoryczny Kandydata.

3. Ocena merytoryczna osiągnięcia naukowego

3.1. Monografia naukowa

Jako główne osiągnięcie naukowe, w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz.1668 z późn. zm.), Pan dr inż. Janusz Sobieraj wskazał monografię naukową: Sobieraj J. „Wpływ

polityki gospodarczej, środowiskowej i prawnej na zarządzanie procesem inwestycyjnym w budownictwie przemysłowym”, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego, Radom 2019.

Praca jest obszerna, obejmuje 458 stron oraz 8 rozdziałów plus Wprowadzenie, w którym Autor uzasadnia podjęcie tematu i ważność analizowanych zagadnień naukowych dla praktyki działalności inwestycyjno-budowlanej oraz omawia strukturę pracy. W rozdziale tym określono również cel główny oraz cele szczegółowe pracy, jak również rozwiązywane problemy badawcze. Sformułowano tezę pracy oraz hipotezy badawcze.

Głównym celem pracy wskazanym przez Autora jest „analiza i ocena wpływu polityki gospodarczej, środowiskowej i prawnej na sprawne zarządzanie procesem inwestycyjnym w budownictwie przemysłowym, a także wskazanie działań usprawniających i reorganizujących, które powinny być zastosowane w polityce państwa, by osiągnąć pożądany stan funkcjonowania procesów ekonomiczno-gospodarczych i prawnych w obszarze budownictwa przemysłowego”. Oceniam podjętą tematykę badawczą i ustalony cel jako zasadne do rozważań naukowych. Odnosząc się jednak do uzyskanych rezultatów pracy, proponowałbym wskazać jako cel i podkreślić w tytule monografii również dążenie do opracowania modelu / metodyki / systemu zarządzania przedsięwzięciem budowlanym przy realizacji obiektów przemysłowych. Niewątpliwie jednak podjęta tematyka jest bardzo ważna i aktualna.

W rozdziale pierwszym zdefiniowano podstawowe pojęcia stosowane w pracy. Wprowadzono pojęcie budowlany proces inwestycyjny, przedstawiono dotychczasowe koncepcje jego podziału na etapy. Przedstawiono znaczenie budownictwa przemysłowego dla gospodarki kraju. Omówiono również problem doboru systemu realizacji przedsięwzięcia oraz problematykę modelowania informacji o budynku, jako coraz częściej stosowaną w Polsce przy projektowaniu obiektów przemysłowych.

W rozdziale drugim ponownie definiowano stosowane pojęcia, szczególnie dotyczące metodyki zarządzania przedsięwzięciami. Wydaje się zasadne, aby w celu ograniczenia objętości pracy wszystkie stosowane w pracy pojęcia zostały zdefiniowane na początku monografii. Ustalenia te powinny też być konsekwentnie stosowane w całej pracy (np. „przedsięwzięcie” zamiast „projekt”). Głównym celem tego rozdziału była jednak analiza i ocena porównawcza stosowanych w budownictwie metodyk zarządzania przedsięwzięciami, stanowiąca podstawę do opracowania własnego podejścia ograniczającego niedoskonałości podejść dotychczasowych w zarządzaniu przedsięwzięciem budowlanym, a szczególnie fazą koncepcyjną, poprzedzającą realizację.

Kolejne trzy rozdziały zostały poświęcone omówieniu głównych czynników zewnętrznych wpływających na przebieg przygotowania koncepcyjnego i realizację przedsięwzięć budowlanych związanych z budową obiektów o charakterze przemysłowym. Rozdział trzeci dotyczy polityki gospodarczej państwa, czwarty – uwarunkowań prawnych realizacji procesu inwestycyjnego w budownictwie, a rozdział piąty – uwarunkowań prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Są to rozdziały istotne ze względu na bardzo szczegółową analizę aktów i procedur prawnych oraz prezentację doświadczeń praktycznych z funkcjonowania obowiązujących rozwiązań formalnych, wskazanie nieprawidłowości oraz możliwości usprawnień istniejących

procedur. Przeprowadzone analizy i wykryte nieprawidłowości stanowiły podstawę do formułowania zestawu pytań ankietowych dla badań, których wyniki omówiono w rozdziale szóstym. Eksploracyjna analiza czynnikowa wyników badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród kadry menedżerskiej w budownictwie umożliwiła określenie struktury oraz istotności (hierarchii) wpływu czynników z zakresu polityki gospodarczej, prawnej i środowiskowej na przebieg realizacji przedsięwzięć na rynku budownictwa przemysłowego. Z punktu widzenia metodycznego bardziej poprawne byłoby w pierwszej kolejności przeprowadzenie badań i określenie najbardziej istotnych czynników wpływu, a następnie ich szczegółowe analizowanie, w celu wykrycia nieprawidłowości i zaproponowania udoskonaleń.

W rozdziale siódmym wykorzystano przeprowadzone analizy wymagań formalnych do opracowania modelu zarządzania przedsięwzięciem budowlanym przy budowie obiektów przemysłowych. Dokonano podziału przedsięwzięcia na etapy a dla każdego etapu opracowano model przebiegu realizacji poszczególnych zadań.

W podsumowaniu zestawiono najważniejsze wnioski z pracy, wynikające bezpośrednio z wyników badań, jak również te o charakterze ogólnym, często nieoparte uzyskanymi rezultatami. W ostatnim rozdziale przeprowadzono studium przypadków na przykładzie realizacji trzech inwestycji, ukazujące zakłócenia w ich realizacji na skutek negatywnego oddziaływania uwarunkowań polityki społeczno-gospodarczej i prawnej.

Do najważniejszych oryginalnych i twórczych rezultatów uzyskanych przez Habilitanta, przedstawionych w monografii, zaliczam:

- 1) Dokonanie analizy rozwiązań prawnych w zakresie procedur przygotowania i realizacji przedsięwzięć budowlanych przy budowie obiektów przemysłowych i wskazanie najważniejszych utrudnień oraz zagrożeń.
- 2) Określenie możliwości udoskonalenia istniejących procedur oraz wskazanie kierunków zmian w polityce gospodarczej, środowiskowej i prawnej sprzyjających ułatwieniu realizacji ww. przedsięwzięć budowlanych.
- 3) Identyfikacja struktury czynników wpływających na uzyskiwane rezultaty przy realizacji ww. przedsięwzięć oraz uszeregowanie ich pod względem siły wpływu na podstawie wyników eksploracyjnej analizy czynnikowej wyników badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród kadry menedżerskiej w budownictwie.
- 4) Opracowanie modelu procesowego przygotowania i realizacji przedsięwzięcia budowlanego przy realizacji obiektu przemysłowego. Weryfikacja praktyczna poprawności modelu i jego doskonalenie.

Zagadnienia poruszane w opracowaniu są trudne i bardzo ważne, zarówno z praktycznego jak i naukowego punktu widzenia. Praca wnosi nowe wartości poznawcze stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny inżynieria lądowa, geodezja i transport w zakresie wskazania możliwości usprawnienia procesu zarządzania przedsięwzięciami budowlanymi przy realizacji obiektów o charakterze przemysłowym.

Ze względu na niepowtarzalny charakter produkcji budowlanej jest trudno dokonać standaryzacji procesu zarządzania realizacją przedsięwzięcia budowlanego. Jest to powodem ciągłego doskonalenia dotychczasowych metodyk i tworzenia nowych systemów

czy modeli zarządzania, uwzględniających w coraz większym stopniu specyfikę budownictwa oraz uwarunkowania realizacji przedsięwzięć budowlanych.

Przy ogólnej pozytywnej ocenie rozprawy nasuwają się uwagi krytyczne i dyskusyjne, które mogą wyznaczyć kierunek dalszych badań:

- 1) Pojęcie monografii naukowej nie jest formalnie zdefiniowane, jednak można się w tym zakresie odwołać nieobowiązującego obecnie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Zgodnie z nim monografia naukowa powinna przedstawiać określone zagadnienie naukowe w sposób oryginalny i twórczy. Natomiast rozwiązywanie problemów naukowych, formułowanie tez – jak to uczynił Habilitant we Wprowadzeniu do monografii – i ich dowodzenie jest wymagane w przypadku rozpraw doktorskich. Nie jest to błędem, ale nasuwa na wstępie podejrzenie, że omówienie zagadnienia zostało ograniczone jedynie do pewnego wycinka rzeczywistości, do wybiórczego wskazania występujących problemów i określenia sposobów ich rozwiązania. Można mieć również uwagi do sformułowanej tezy pracy – według mnie zarządzanie powinno być skuteczne w każdych warunkach, natomiast określając cele realizacji przedsięwzięcia należy uwzględnić istniejące „uwarunkowania polityką gospodarczą państwa, koniunkturą gospodarczą w kraju oraz stanowionym przez parlament prawem”.
- 2) Zastosowana metoda eksploracyjnej analizy czynnikowej przy analizie statystycznej danych pozyskanych w badaniach kwestionariuszowych umożliwiła wykrycie struktury czynników oraz zidentyfikowanie ukrytych czynników wpływających na zarządzanie przedsięwzięciami inwestycyjnymi w polskim sektorze budownictwa przemysłowego. W wyniku przeprowadzonej analizy określono priorytetową kolejność tych czynników w oparciu o ich moc wyjaśniającą badane zagadnienie. Brak jest jednak w pracy informacji na temat zgodności opinii respondentów, która ma istotny wpływ na wiarygodność zebranych danych badawczych, i ewentualnej oceny tej zgodności przy użyciu analiz pozyskanych danych. Zarządzanie przedsięwzięciem budowlanym, również w obszarze planowania i przygotowania ich realizacji, ma szeroki zakres oraz interdyscyplinarny charakter, wymaga wsparcia wiedzą wielu ekspertów i praktyków, którzy posiadają doświadczenie przy realizacji różnych inwestycji w różnych warunkach. Nawet w przypadku gdy zespół opiniodawców będą tworzyli specjaliści z zakresu badanego problemu, nie będzie gwarancji, że ich opinie są spójne.
- 3) Habilitant prowadził badania nad wpływem różnych czynników również na efekty zarządzania przedsięwzięciami mieszkaniowymi i opracowywał również model zarządzania tego typu przedsięwzięciami. Z punktu widzenia naukowego i praktycznego interesującym byłoby wskazanie występujących różnic modeli i wyników uzyskanych z badań dla obu rodzaju przedsięwzięć. Opracowany model był weryfikowany w praktyce i dokonywano jego zmian w celu jego doskonalenia. Czy modyfikacje te były wynikiem także zmian w przepisach prawnych i w jakim stopniu model ten jest odporny na zmiany uwarunkowań analizowanych w pracy?
- 4) Niewątpliwie tematyka pracy jest związana ściśle z problematyką stanowiącą przedmiot badań w ramach specjalności naukowej inżynieria przedsięwzięć

budowlanych. Według prof. Tadeusza Kasprowicza pojęciem „inżynieria” opisuje się postępowanie, w którym analiza wybranego fragmentu rzeczywistości prowadzona jest kompleksowo z zastosowaniem podejścia systemowego, a proponowane koncepcje i rozwiązania formułowane są w ujęciu systemowym. Takie ujęcie problemu proponuje też Autor w rozdziale 1. Do opisu opracowanego rezultatu z badań (nawet na tej samej, jednej stronie tekstu pracy) stosuje jednak wymiennie pojęcia systemu zarządzania przedsięwzięciem, metodyki zarządzania i modelu zarządzania – wymaga to ujednolicenia. Zarządzanie polega na formułowaniu celów i powodowaniu ich realizacji przez organizację podległą zarządzającemu. Wiąże się z decydowaniem o sposobie użycia zasobów. System zarządzania obejmuje zasoby ludzkie odpowiednio zorganizowane i relacje między nimi oraz otoczeniem systemu. Opisując taki system nie można ograniczyć się do analizy wpływu czynników zewnętrznych oraz powiązań proceduralnych, bez wskazania struktury organizacji zarządzającej i przypisania jej zadań.

- 5) Celem badań było wykrycie istotnych czynników wpływających na „sprawne” zarządzanie przedsięwzięciem budowlanym. Jest to zadanie istotne z dwóch powodów. Z jednej strony czynniki te należy wykryć, analizować i starać się w taki sposób ukształtować, udoskonalić, aby usprawnić realizację przedsięwzięć budowlanych w przyszłości. Z drugiej strony należy je traktować jako uwarunkowania przebiegu realizacji, które mogą stwarzać zagrożenia, być źródłem ryzyka i niepewności, oraz wpływać na uzyskiwane rezultaty. W opisie przeprowadzanych analiz oraz badań kwestionariuszowych brak jest wskazania zmiennych zależnych. Bazując na sformułowanej tezie pracy można domniemywać, że chodzi o wpływ na skuteczność zarządzania a raczej – przypuszczam – na uzyskiwane rezultaty (w aspekcie stopnia osiągnięcia założonych celów, np. czas, koszt realizacji przedsięwzięcia, jakość obiektu lub robót budowlanych). Zarówno sprawność jak i skuteczność są to mierniki porównawcze, wymagają określenia wielkości odniesienia, przy czym dla różnych wielkości może być inny zestaw czynników oddziałujących i różna siła ich wpływu na poszczególne rezultaty.

3.2. Cykl publikacji

Jako dodatkowe osiągnięcie naukowe Habilitant wskazał cykl publikacji powiązanych tematycznie, obejmujący następujące prace:

- A1) Sobieraj J., 2015, „Zarządzanie przedsięwzięciem inwestycyjnym na rynku budownictwa mieszkaniowego”. Krakowskie Studia Małopolskie nr 20/2015 (punkty MNiSW – 5)
- A2) Sobieraj J., 2017, „Impact of special planning on the pre-investment phase of the development process in the residential construction field”. Archives of Civil Engineering Vol. LXIII, Issue 2/2017 (punkty MNiSW –15).
- A3) Sobieraj J., Metelski D., Mihi-Ramirez A, 2019. Pivotal Project management factors in the context of Polish residential construction projects”. International Conference

on Industry, Business and Social Sciences: Conference Program of IBSS, Osaka, Japonia 2019.

- A4) Sobieraj J., Metelski D., Mihi-Ramirez A., 2019. „The view of some construction companies’ managers on the impact of economic, environmental and legal policies on investment process management. Case of polish companies”. Murata K., Arias-Oliva M. (red.): Management in a Smart Society: business and technological challenges. AEDEM International Conference Proceedings, Tokyo, Japonia, 2019 (punkty MNiSW – 5).
- A5) Sobieraj J., Metelski D., 2023. „Identification of the key investment project management factors in the housing construction sector in Poland”. International Journal of Construction Management, Vol. 23, 2023 – opublikowany online w 2020 r. (punkty MNiSW – 70).
- A6) Sobieraj J., Metelski D., Nowak P., 2021. „The view of construction companies’ managers on the impact of economic, environmental and legal policies on investment process management”. Archives of Civil Engineering Vol. LXVII, Issue 1, 2021 (punkty MNiSW – 100).
- A7) Sobieraj J., Metelski D., Nowak P., 2021. „PMBok vs. PRINCE2 in the context of Polish construction projects: Structural equation modeling approach”. Archives of Civil Engineering Vol. LXVII, Issue 2, 2021 (punkty MNiSW – 100).
- A8) Sobieraj J., Metelski D., 2021. „The impact of state policies on investment project management in Polish industrial construction sector”. Journal of Modern Accounting and Auditing Vol. 17, No. 1, 2021 (punkty MNiSW – 5).
- A9) Sobieraj J., Metelski D., 2021. „Quantifying critical success factors (CSFs) in management of investment-construction projects: insights from Bayesian model averaging”. Buildings Vol. 11, No. 8, 2021 (punkty MNiSW – 70).
- A10) Sobieraj J., Metelski D., 2022. „Project risk in the context of construction schedules – combined Monte Carlo simulation and Time at Risk (TaR) approach: insights from the Fort Bema housing state complex”. Applied Sciences Vol. 12, No. 3, 2022 (punkty MNiSW – 100).
- A11) Sobieraj J., Metelski D., 2024. „Unlevelling economic synchrony: analyzing lag dynamics between GDP Growth and construction activity in Poland and other EU countries”. Buildings Vol. 14, No. 2, 2024 (punkty MNiSW – 70).

Prace te były publikowane cyklicznie w latach 2015-2024. Wniosek nie zawiera kopii publikacji [A3], jedynie certyfikat udziału w konferencji, prawdopodobnie jest to referat wykazany jedynie w programie konferencji. Z tych względów nie będzie on podlegał mojej analizie i ocenie.

Kandydat we wniosku habilitacyjnym nie określił tematyki łączącej ww. prace, co jest zazwyczaj praktykowane. Tematyka cyklu w mojej ocenie powinna wykraczać poza zagadnienia rozważane w ramach głównego osiągnięcia, jakkolwiek ogólnie dotyczy zarządzania przedsięwzięciami budowlanymi. Nie ma wymogu, aby były to publikacje „powiązane tematycznie z problematyką monografii”, a wręcz przeciwnie. Istotne jest zatem wskazanie przez recenzenta oryginalnych i twórczych rezultatów, które wnoszą nowe wartości poznawcze w stosunku do tych, które są zostały zaprezentowane w monografii.

Szczegółowa tematyka wskazanych wyżej artykułów dotyczy zarządzania przedsięwzięciami budowlanymi na rynku budownictwa mieszkaniowego [A1, A5, A10] oraz związanymi z wznoszeniem obiektów o charakterze przemysłowym [A4, A6, A8], wpływu uwarunkowań prawnych na przygotowanie i przebieg realizacji przedsięwzięć budowlanych [A4, A6, A8, A9], w tym przepisów w zakresie gospodarki przestrzennej [A2]. Autor analizował również kwestie ryzyka czasu realizacji przedsięwzięć [A10] oraz doboru odpowiedniej metodyki zarządzania przedsięwzięciem budowlanym [A7].

Do najważniejszych oryginalnych i twórczych rezultatów uzyskanych przez Habilitanta, przedstawionych w cyklu publikacji na temat zarządzania przedsięwzięciami budowlanymi, zaliczam:

- 1) Identyfikacja struktury czynników wpływających na uzyskiwane rezultaty przy realizacji obiektów mieszkalnych oraz określenie istotności wpływu tych czynników na podstawie wyników eksploracyjnej analizy czynnikowej wyników badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród kadry menedżerskiej w budownictwie.
- 2) Określenie determinant wyboru metodyki zarządzania przedsięwzięciami budowlanymi na podstawie analizy badań preferencji menedżerów budowlanych z wykorzystaniem modelowania równań strukturalnych.
- 3) Określenie siły wpływu czynników sukcesu na rezultaty realizacji przedsięwzięć budowlanych na podstawie analizy wyników badań ankietowych z wykorzystaniem metody bayesowskiego uśredniania modeli.
- 4) Opracowanie metody oceny ryzyka opóźnień realizacji przedsięwzięcia budowlanego z wykorzystaniem symulacji Monte Carlo oraz techniki Time-at-Risk.

Publikacje cyklu wnoszą nowe wartości poznawcze stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny inżynieria lądowa, geodezja i transport w zakresie wskazania możliwości usprawnienia procesu zarządzania przedsięwzięciami budowlanymi poprzez wybór właściwej metodyki zarządzania i uwzględnienie najistotniejszych czynników wpływających na uzyskiwane rezultaty.

4. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Dr inż. Janusz Sobieraj uczestniczył w pracach kilku zespołów badawczych poza swoją uczelnią macierzystą: na Universidad de Granada w Hiszpanii (zespoły w ramach grupy badawczej SEJ-609: „Analysis of migration, international economics and knowledge”, „Research in advanced techniques and applications of the international projects management”, „Civil Engineering in the Circular Economy”), w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (w latach 1997-2023), w ORGMASZ (zespoły badawcze w ramach prac zleconych we współpracy z prof. dr inż. Wiesławem M. Grudzewskim i prof. dr hab. Ireną Hejduk). Tematyka prowadzonych badań pośrednio była związana z zarządzaniem w budownictwie, w tym zarządzaniem przedsięwzięciami budowlanymi.

Odbył kilkanaście staży naukowych w uczelniach w Polsce (kilkakrotnie w Katedrze Miasta Innowacyjnego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie) i zagranicą

(m.in. na Università degli Studi di Ferrara 48 dni w 2024 r., Universitat de Valencia 23 dni w 2022 r., Universidad de Granada 5 tygodni w 2018 r.). Prowadził tam badania z zakresu m.in. podejmowania decyzji o zakupie lub wynajmie mieszkań, analizy cyklu koniunkturalnego w budownictwie mieszkaniowym (SGH), zarządzania międzynarodowymi przedsięwzięciami, opracowywania wstępnych studiów wykonalności (Universidad de Granada) oraz innych zagadnień z wiązanych z zarządzaniem, sztuczną inteligencją, analizą statystyczną.

W mojej opinii Kandydat wykazał się znaczną aktywnością naukową realizowaną w innych uczelniach czego rezultatem są liczne publikacje współautorskie z pracownikami innych jednostek naukowych zarówno z zakresu dyscypliny inżynieria lądowa, geodezja i transport, jak i nauk o zarządzaniu.

5. Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące naukę

Dr inż. Janusz Sobieraj działalność dydaktyczną rozpoczął jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora, prowadząc wykłady i seminaria naukowe z zakresu m.in. zarządzania procesem inwestycyjnym budownictwa mieszkaniowego (ORGMASZ, WIL Politechniki Warszawskiej, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, SGH, UM w Radomiu). Jako starszy wykładowca (od 2013 r.) a następnie adiunkt (od 2016 r.) prowadzi wykłady na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej z przedmiotu „Budownictwo w praktyce – Zarządzanie projektami w budownictwie, Zarządzanie procesem inwestycyjnym”. Wykłady te zostały uznane przez studentów Wydziału Inżynierii Lądowej PW za najlepsze na wydziale w roku akademickim 2015/16.

Dr inż. Janusz Sobieraj był jednym z inicjatorów powołania Stowarzyszenia Menedżerów Budownictwa w Polsce. W ramach działalności tego stowarzyszenia nawiązał współpracę dydaktyczną z 13 uczelniami na świecie (m.in. Szkoła Główna Handlowa w Polsce, Technische Universität Darmstadt w Niemczech, Universidad Politécnica de Valencia w Hiszpanii, Harvards Business School w USA) oraz 4 organizacjami z Belgii, Wielkiej Brytanii, Irlandii i Polski. Prowadził tam wykłady m.in. z zakresu zarządzania przedsięwzięciami inwestycyjnymi.

Wraz z grupą naukowców z Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej inicjował przygotowanie studiów podyplomowych „Zarządzanie w budownictwie”. Jako zewnętrzny audytor Royal Institution of Chartered Surveyors (RISC) dwukrotnie przeprowadzał audyt tych studiów.

Jako ekspert zewnętrzny wspierał opiekuna studenckiego Koła Naukowego „Zarządzanie projektami w budownictwie”. Pełnił funkcję promotora pomocniczego w dwóch przewodach doktorskich w trakcie pobytu na Universidad de Granada w Hiszpanii. Brak jest jednak bardziej szczegółowych informacji w autoreferacie dotyczących danych doktorantów i tematyki prac doktorskich.

W ramach realizacji programów europejskich Leonardo da Vinci oraz Erasmus+ uczestniczył w opracowaniu biblioteki 32 podręczników dla menedżerów budowlanych z zakresu zarządzania inwestycjami budowlanymi. Jest autorem lub współautorem 23

podręczników dla inżynierów i menedżerów budownictwa oraz inwestorów publicznych i osób fizycznych, a także 21 podręczników dla uczestników studiów podyplomowych.

Jest członkiem Zespołu Doradców Dziekana Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej (powołanym przez Kolegium Dziekańskie). Został powołany również do Rady Programowej WBiNS Politechniki Białostockiej (od 2022 r.) oraz Rady Programowej Instytutu Inżynierii Lądowej WBiNS Politechniki Białostockiej (od 2023 r.).

Jest członkiem wielu polskich i międzynarodowych stowarzyszeń i organizacji branżowych m.in.: Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych, Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, Polskiego Stowarzyszenia Menedżerów Budownictwa (członek założyciel), The Association of European Building Sureyors and Construction Experts.

6. Wnioski końcowe

Biorąc pod uwagę wymieniony powyżej dorobek naukowy oraz dydaktyczny, popularyzatorski i współpracę międzynarodową, można uznać, na podstawie przedłożonych dokumentów, aktywność naukową dr inż. Janusza Sobieraja za istotną. Wartości wskaźników bibliometrycznych jego publikacji są na poziomie zadawalającym – świadczy to o uznaniu jego dorobku w polskim i międzynarodowym środowisku naukowym.

Po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji, zawierającej monografię naukową oraz cykl publikacji powiązanych tematycznie, oraz po zapoznaniu się z pozostałym dorobkiem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym Habilitanta, osiągnięciami we współpracy międzynarodowej i w zakresie popularyzacji wiedzy stwierdzam, że jego dorobek ma wartość poznawczą.

Pomimo krytycznych uwag zawartych w niniejszej recenzji, uważam, że osiągnięcia Habilitanta wnoszą znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej inżynieria lądowa, geodezja i transport. Według mnie Kandydat spełnia wszystkie wymagania Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, co upoważnia mnie do wnioskowania o dopuszczenie dr. inż. Janusza Sobieraja do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

